

Jyri Paasonen

Apulaisprofessori, Vaasan yliopisto

Johanna Kannas

Oikeustieteen ylioppilas, Helsingin yliopisto

RAKENTEELLISET ONGELMAT URHEILIJAN
TAPATURMA- JA ELÄKETURVASSA – MIKSI
URHEILIJA JÄÄ SOSIAALITURVAN REUNALLE?

Asiantuntija-artikkeli
Julkaistu Edilexissä 12.2.2026

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	URHEILIJAN VAKUUTUSTURVAN SÄÄNTELYN HISTORIALLINEN KEHITYS JA NYKYTILA.....	2
3	URHEILIJAN SOSIAALITURVAN OIKEUDELLISET RISKIT JA RAKENTEELLISET ONGELMAT....	5
	3.1 AMMATTIURHEILUN RISKIPROFIILI JA URHEILIJAN SOSIOEKONOMINEN ASEMA.....	5
	3.2 LAKISÄÄTEISEN URHEILIJATURVAN RAJATTU KATTAVUUS JA MARKKINARIIPPUVUUS	6
	3.3 PERUSOIKEUDELLISET JÄNNITTEET JA JÄRJESTELMÄN NORMATIIVINEN ONGELMA..	8
	3.4 URHEILIJOIDEN SOSIAALITURVAN SYSTEMAATTINEN HEIKOMPI ASEMA SUHTEESSA MUUHUN TYÖELÄMÄÄN.....	9
4	OIKEUSVERTAILEVA TARKASTELU.....	10
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	12
	LÄHTEET.....	15

1 JOHDANTO

Huippu-urheilijoiden asema suomalaisessa hyvinvointivaltiossa on pitkään ollut oikeudellisesti ja sosiaalipoliittisesti poikkeuksellinen. Vaikka huippu-urheilu tuottaa yhteiskunnalle merkittävää taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista arvoa, urheilijoiden oma sosiaaliturva on rakentunut osittain erillisratkaisujen, markkinaehtoisten vakuutusten ja vapaaehtoisten järjestelyjen varaan. Tämä poikkeaa olennaisesti siitä peruslähtökohdasta, jonka mukaan palkkatyöhön perustuva toiminta kytkeytyy yleiseen ja yhtenäiseen sosiaaliturvajärjestelmään, jossa lakisääteinen turva toteutuu yhdenvertaisesti ja riippumatta markkinoiden toimivuudesta.

Urheilijoiden tapaturma- ja eläketurvaa koskeva sääntely ei ole syntynyt osana yleistä sosiaalivakuutusosikeudellista kehitystä, vaan erillisenä erityisjärjestelmänä, jonka tavoitteena on ollut huomioida urheilutyön erityispiirteet. Samalla ratkaisu on kuitenkin johtanut rakenteeseen, jossa urheilijat on irrotettu muusta sosiaaliturvajärjestelmästä ja asetettu järjestelmään, jonka kattavuus, taso ja jatkuvuus poikkeavat muista työntekijäryhmistä. Tämä erityisratkaisu on osoittautunut haavoittuvaksi erityisesti tilanteissa, joissa vakuutusturvan toteuttaminen on jätetty markkinaehtoisten toimijoiden varaan ilman vakuutusyhtiöitä velvoittavaa tarjontavelvollisuutta tai julkista varajärjestelmää.

Urheilijoiden tapaturma- ja eläketurvaa koskeva sääntely on viime vuosina noussut uudelleen ajankohtaiseksi vakuutusmarkkinoiden keskittymisen ja supistumisen vuoksi. Kun lakisääteistä urheilijavakuutusta tarjoavista toimijoista keskeinen vakuutusyhtiö on ilmoittanut vetäytyvänsä markkinoilta, järjestelmän rakenteellinen haavoittuvuus on konkretisoitunut. Tilanne on nostanut esiin perustavanlaatuisen oikeudellisen kysymyksen siitä, voidaanko lakisääteisen sosiaaliturvan toteuttaminen jättää markkinaehtoisten ratkaisujen varaan ilman sitovia velvoitteita tai julkista turvamekanismia, vai edellyttääkö Suomen perustuslain (731/1999) 19 §:ään perustuva sosiaaliturva-oikeus aktiivisempaa sääntelyä ja valtiollista vastuunkantoa.

Ajankohtaisuutta lisää se, että Petteri Orpon hallitusohjelmassa on korostettu tarvetta parantaa urheilijoiden edellytyksiä toimia ammattimaisesti sekä vahvistaa heidän sosiaali-, työttömyys- ja eläketurvaansa.¹ Näiden tavoitteiden toteuttaminen näyttöytyy kuitenkin ongelmallisena tilanteessa, jossa voimassa oleva vakuutus- ja sosiaaliturvajärjestelmä ei kata kaikkia ammattiurheilijoita, järjestelmä nojaa kapeaan toimijajoukkoon ja urheilijoiden tosiasiallinen turva vaihtelee merkittävästi lajeittain, sukupuolittain ja ansiotason mukaan.² Kyse ei ole vain vakuutusteknisestä epätasapainosta, vaan laajemmasta yhdenvertaisuus- ja oikeusturvaongelmasta.

Tässä artikkelissa tarkastellaan urheilijoiden tapaturma- ja eläketurvaa koskevaa sääntelyä oikeudellisesta näkökulmasta osana laajempaa sosiaalivakuutus- ja työoikeudellista kokonaisuutta. Artikkelin tutkimuskysymykset ovat seuraavat: täyttääkö nykyinen urheilijan tapaturma- ja eläketurvajärjestelmä perustuslain asettamat yhdenvertaisuus- ja sosiaaliturvavaatimukset, onko lakisääteisen sosiaaliturvan markkinaehtoinen toteuttaminen ilman velvoittavaa tarjontamekanismia tai julkista varajärjestelmää oikeudellisesti hyväksyttävää, sekä millaisia vaihtoehtoisia sääntelyratkaisuja oikeusvertailu osoittaa mahdollisiksi urheilijoiden sosiaaliturvan kehittämiseksi.

Artikkelin alussa käsitellään urheilijan vakuutusturvan sääntelyn historiallista kehitystä ja nykytilaa Suomessa. Sen jälkeen analysoidaan urheilijoiden sosiaaliturvan oikeudellisia riskejä ja rakenteellisia ongelmia. Sitten tehdään oikeusvertaileva tarkastelu erityisesti Ruotsin ja eräiden muiden eurooppalaisten ratkaisujen valossa. Lopuksi esitetään johtopäätökset ja arvioidaan sääntelyn kehittämistarpeita.

2 URHEILIJAN VAKUUTUSTURVAN SÄÄNTELYN HISTORIALLINEN KEHITYS JA NYKYTILA

Historiallisen kehityksen tarkastelu tarjoaa keskeisen lähtökohdan urheilijoiden vakuutusturvan nykytilan ymmärtämiselle. Urheilijoiden lakisääteinen vakuutusturva ei ole Suomessa syntynyt yhtenäisenä tai systemaattisena kokonaisuutena, vaan vaihteittain osana ammattiurheilun institutionalisoitumista. Kehitys on ollut pitkälti reaktiivista ja sidoksissa sekä urheilun yhteiskunnallisen merkityksen kasvuun että oikeudellisen ajattelun muutoksiin, jotka ovat koskeneet urheilijan asemaa työn tekijänä.

1990-luvun alussa urheilijoiden sosiaaliturvaa alettiin uudistaa nopealla aikataululla tilanteessa, jossa huippu-urheilu oli jo tosiasiallisesti muuttunut ammatilliseksi toiminnaksi, mutta urheilijoiden sosiaaliturva oli edelleen hajanaista ja pitkälti seurojen vapaaehtoisten järjestelyjen varassa. Joulukuussa 1994 sosiaali- ja työministeriön vakuutusosasto laati suuntaviivat huippu-urheilijoille suunnatulle omalle sosiaaliturvajärjestelmälle, ja keväällä 1995 annettiin asetus, joka määritteli urheilijoiden eläke- ja tapaturmaturvan perusteet. Tämän asetuksen myötä ammattiurheilijan oikeus sosiaaliturvaan tunnustettiin ensimmäistä kertaa nimenomaisesti: riittävää veronalaista palkkiota saaville urheilijoille tuli järjestää vakuutus vanhuuden, työkyvyttömyyden, tapaturmien ja perheenholtajan kuoleman varalta.³

Asetusvaiheen ratkaisut jäivät kuitenkin osittain vajaiksi. Keskeinen puute liittyi siihen, että järjestelmä painottui ensisijaisesti tapaturmaperusteiseen turvaan, eikä sairastumisen vuoksi työkyvyttömäksi jääneille urheilijoille tarjottu vastaavaa suojaa kuin tapaturmasta loukkaantuneille. Tämä rajanveto heijasti aikakaudelle tyypillistä käsitystä urheilutyön riskeistä ennen kaikkea äkillisinä ja yksittäisinä tapaturmina, vaikka urheiluun liittyvät kuormitus- ja rasitusperäiset terveystriskit sekä pitkäaikaiset vammojen kumuloitumisesta johtuvat sairaudet olivat jo tuolloin tosiasiallisesti merkittävä osa urheilijan työkyvyttömyyden syitä. Sääntely ei siten vastannut urheilutyön todellista riskiprofiilia, vaan rakensi turvan kapealle ja osin vanhentuneelle riskikäsitteelle.

Urheilijoiden tapaturma- ja eläketurvaa koskeva sääntely saatettiin ensimmäisen kerran lakitasolle 1.7.2000 voimaan tulleella lailla urheilijoiden tapaturma- ja eläketurvasta (575/2000). Tämä laki korvasi 1990-luvun

¹ Hallitusohjelma 2023.

² Ks. esim. Yle 2025.

³ Hintikka 2023, s. 83.

puolivälissä annetut asetus pohjaiset ratkaisut ja merkitsi urheilijoiden vakuutusturvan institutionaalista vakiintumista osaksi sosiaalivakuutus oikeudellista järjestelmää. Lakitasoisen sääntelyn myötä urheilijan asema sosiaaliturvan subjektina tunnustettiin aiempaa selkeämmin, ja tavoitteena oli vähentää urheilijoiden vakuutusturvaan liittyntä hajanaisuutta sekä seurojen vapaaehtoisiin järjestelyihin perustuvaa epävarmuutta. Samalla järjestelmä kuitenkin säilytti useita asetus aikakaudelta periyntyneitä rakenteellisia piirteitä, erityisesti tapaturmapainotteisuuden ja ansiorajoihin perustuvan rajauksen.

Vuonna 2009 voimaan tullut laki urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta (276/2009, jäljempänä urheilijalaki) kumosi vuoden 2000 lain ja merkitsi seuraavaa vaihetta sääntelyn kehityksessä. Uudistuksen tavoitteena oli luoda urheilijoille sosiaaliturvakehikko, joka vastaisi rakenteeltaan muiden palkansaajien turvaa ja vähentäisi seurojen vapaaehtoisiin vakuutuksiin liittyntä epävarmuutta. Lain valmistelussa korostettiin sääntelyn selkeyttämistä ja järjestelmän yhdenmukaistamista. Samalla vuoden 2009 uudistus ei kuitenkaan merkinnyt järjestelmän perustamista alusta, vaan jo olemassa olleen lakisääteisen urheilijaturvan sisällöllistä uudelleenmuotoilua. Lakiuudistuksen myötä urheilijan työsuhteeseen liittyvät sosiaalietuudet, kuten työkyvyttömyyseläke, saivat muodollisesti selkeämmän ja yhdenmukaisemman oikeudellisen perustan.

Urheilijalaki poikkeaa kuitenkin yleisestä työntekijän eläkelainsäädännöstä sekä työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta. Lain tavoitteena on ollut huomioida urheilutyön erityispiirteet, kuten työn fyysinen kuormittavuus ja uran tyypillisesti lyhyt kesto. Samalla ratkaisu on kuitenkin johtanut siihen, että urheilijat on erotettu muusta sosiaalivakuutusjärjestelmästä ja asetettu erilliseen vakuutuskehikkoon, jossa turvan toteutuminen ei perustu julkisoikeudelliseen velvoitteeseen vaan markkinaehtoiseen vakuutustarjontaan. Tämä poikkeaa yleisestä sosiaaliturvan peruserästä, jonka mukaan lain takaaman turvan tulee toteutua markkinoiden toimivuudesta riippumatta.

Vakuuttamisvelvollisuuden rajausta ilmenee urheilijalain 1 §:stä. Sen mukaan, jos urheilijan ja Suomessa toimivan urheiluseuran välillä on sovittu, että urheilija saa pääasiallisesti Suomessa tapahtuvasta urheilutoiminnasta veronalaista palkkaa vähintään säädetyn euromääräisen rajan verran vuodessa, työnantajaseuran on järjestettävä urheilijalle vakuutusturva tapaturmien ja vanhuuden varalta. Vakuuttamisvelvollisuus ei siten perustu urheilutoiminnan luonteeseen tai siihen, täyttääkö toiminta työn tunnusmerkit, vaan yksinomaan urheilijan ansiotason ylittämään kynnyksarvoon. Oikeudellisesti tämä merkitsee sitä, että samaa työtä tekevien urheilijoiden asema voi poiketa olennaisesti toisistaan pelkästään taloudellisen tulotason perusteella.

Urheilijalain asemaa suhteessa muuhun sosiaalivakuutusjärjestelmään täsmentää lain 3 a §, jonka mukaan lain mukaiset korvaukset ovat ensisijaisia ja ne otetaan huomioon muita lakeja sovellettaessa määrättäviä korvauksia laskettaessa. Tämä koskee erityisesti työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) mukaisia korvauksia, mutta ei työntekijän eläkelain (395/2006) mukaisia etuuksia. Säännös vahvistaa urheilijalain asemaa erityislakina ja sulkee urheilijat lähtökohtaisesti yleisen tapaturmavakuutusjärjestelmän ulkopuolelle.

Työtapaturma- ja ammattitautilain 12 §:ssä säädetään nimenomaisesti, ettei lakia sovelleta urheilijan työhön, vaan urheilijan oikeudesta korvaukseen säädetään erikseen urheilijalaissa. Käytännössä urheilulain 3 a §:n viittaus työtapaturma- ja ammattitautilain mukaiseen korvausjärjestelmään merkitsee kuitenkin sitä, että korvausten laskentaperusteet, etuuksien ensisijaisuus ja yhteensovittaminen määräytyvät pitkälti samankaltaisesti kuin yleisessä työtapaturmavakuutuksessa. Urheilijoiden asema sijoittuu näin oikeudellisesti erityislainsäädännön ja yleisen sosiaalivakuutusjärjestelmän rajapintaan.

Urheilijalain voimaantulon jälkeen vakuutusturvan toteutus keskittyi muutamille suurille toimijoille. OP Ryhmään kuulunut Pohjola Vakuutus ja If muodostuivat keskeisiksi ammattiuurheilijan lakisääteisen vakuutuksen tarjoajiksi. Pohjola Vakuutus lanseerasi erillisen ammattiuurheilijaturva-tuotteen, joka sisälsi sekä tapaturma- että eläkevakuutuksen ja kattoi sekä joukkue- että yksilöurheilijat. Vakuutuksen piiriin kuuluivat ne urheilijat, joiden veronalaiset vuosiansiot ylittivät vuosittain vahvistetun tulorajan. Vakuutus oli pakollinen seuroille, jotka maksoivat urheilijoilleen tämän rajan ylittävää palkkaa. Ammattiuurheilijaturva kattoi urheilutapaturmien hoito- ja kuntoutuskustannukset, pysyvän haitan sekä urheilusta johtuvan työkyvyttömyyden, ja laaja

yhteistyö lääkäriverkoston kanssa mahdollisti nopean hoitoon pääsyn, mikä on ammatturheilun kannalta keskeistä.⁴

Historiallisesti urheilijoiden vakuutusturva on Suomessa ollut pirstaleinen, lajikohtainen ja urheilijoiden välillä eriarvoinen. Vakuutusturvan kehitys ei ole edennyt yhdenmukaisesti eri urheilulajeissa, vaan on ollut vahvasti sidoksissa lajien institutionaaliseen vahvuuteen, taloudellisiin rakenteisiin sekä eri osapuolten järjestäytymisasteeseen. Erityisen selvästi tämä näkyy jääkiekon ja jalkapallon välisessä vertailussa: jääkiekossa vakuutusturvan kehitys on ollut selvästi pidemmälle vietyä ja järjestelmällisempää kuin jalkapallossa.

Kokonaisuutena jääkiekon vakuutusturvajärjestelmän kehitys osoittaa, että urheilijoiden sosiaaliturvaa koskevia rakenteellisia puutteita on ollut mahdollista korjata nimenomaan kollektiivisen sopimisen ja yhteisvastuullisten järjestelyjen kautta. Samalla kehitys havainnollistaa lajikohtaisen eriytymisen merkitystä: vastaavaa monikerroksista ja institutionaalisesti tuettua turvamallia ei ole syntynyt useimmissa muissa urheilumuodoissa, mikä syventää ammatturheilijoiden välistä oikeudellista ja sosiaalista eriarvoisuutta.

Jääkiekossa pelaajien vakuutus- ja sosiaaliturvan kehitystä on edistänyt varhainen ja institutionaalisesti vakiintunut kollektiivinen neuvottelurakenne. Suomen Jääkiekkoliigat ry:n ja SM-liigan välinen ensimmäinen yleissopimus solmittiin jo vuonna 1998, eli selvästi ennen urheilijan tapaturma- ja eläketurvaa koskevan lakisääteisen sääntelyn voimaantuloa. Yleissopimus ei ole korvannut lakisääteistä turvaa, vaan se on alusta alkaen toiminut sitä täydentävänä ja paikkaavana järjestelyinä, jonka tarkoituksena on ollut korjata lakisääteisen järjestelmän rakenteellisia puutteita urheilutyön erityispiirteet huomioon ottaen. Alkuvaiheessa yleissopimukseen perustuvat turvajärjestelyt painoutuivat ensisijaisesti tapaturmatilanteisiin eivätkä vielä kattaneet urheilutyölle tyyppillisiä sairaus- ja rasitusperäisiä vammoja täysimääräisesti. Seurojen velvollisuus järjestää pelaajille sairauskuluvakuutukseen rinnastuva korvaussopimus ei sisällynyt alkuperäisiin sopimusjärjestelyihin, vaan siitä tuli pakollinen osa kokonaisuutta vasta myöhemmässä vaiheessa 2010-luvun alkupuolella. Tämän muutoksen myötä pelaajien hoitokulujen kattavuus parani olennaisesti, ja järjestelmä alkoi vastata aiempaa paremmin urheilutyön tosiasiallista riskiprofiilia, jossa äkillisten tapaturmien ohella myös rasitusvammat ja sairausperusteiset työkyvyttömyydet ovat keskeisessä asemassa.⁵

Kolmas ja rakenteellisesti merkittävä lisä jääkiekon vakuutusturvajärjestelmään on ollut pelaajaturvallisuusrahaston perustaminen. Rahaston synty ajoittuu 2020-luvun alkuun, ja se edustaa selkeää siirtymää kollektiiviseen riskinjakoajatteluun perustuvaa mallia. Varojen kerryttäminen rahastoa varten aloitettiin liigan kurinpitomenettelyihin liittyvien sakkotuottojen kautta kaudesta 2019–2020 alkaen. Varsinainen rahasto ja sitä koskevat säännöt perustettiin myöhemmin, jolloin aiempina kausina kertynyt sakkokertymä siirrettiin liigan toimesta Suomen Jääkiekkoliigat ry:n säätiön alaisuuteen perustetulle tilille. Rahaston tarkoituksena on toimia viimesijaisena turvamekanismina tilanteissa, joissa lakisääteinen vakuutus tai seurojen korvaussopimukseen perustuva turva ei kata kaikkia urheilijalle aiheutuvia kustannuksia.⁶

Näiden kehitysvaiheiden seurauksena jääkiekon pelaajaa suojaa nykyisin kolmiportainen järjestelmä, joka koostuu lakisääteisestä tapaturma- ja eläketurvasta, seurojen velvollisuuteen perustuvasta korvaussopimuksesta sekä pelaajaturvallisuusrahastosta. Järjestelmän keskeinen periaate on se, ettei pelaajalla ole missään tilanteessa velvollisuutta osallistua omien loukkaantumistensa tai urheilutyössä syntyneiden vammojen hoitokustannusten maksamiseen. Tämä periaate vastaa olennaisilta osin muuta työelämää koskevaa suojatasoa ja korostaa urheilijan asemaa työntekijänä, ei yksilöllisenä riskinkantajana.⁷ Samalla jääkiekon kehitys osoittaa, että urheilijoiden sosiaaliturvan vahvistaminen ei ole tapahtunut ensisijaisesti lainsäädännön kautta, vaan kollektiivisen neuvottelun ja sopimusperusteisten ratkaisujen avulla. Tämä asettaa jalkapallon ja muiden lajien urheilijat rakenteellisesti heikompaan asemaan ja havainnollistaa, kuinka urheilijoiden vakuutusturvan taso

⁴ Pohjola Vakuutus Oy:n vakuutusehdot ja tuotekuvaus.

⁵ Hintikka 2023, s. 130.

⁶ Hintikka 2023, s. 130.

⁷ Yle 2025.

Suomessa riippuu edelleen merkittävästi lajikohtaisista neuvotteluvoimasuhteista, ei yhdenvertaisesta lakisääteisestä suojasta.

Urheilijoiden sosiaaliturvaa koskeva sääntely asettuu perusoikeudellisesta näkökulmasta haastavaan asemaan. Perustuslain 6 §:n mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä, eikä ketään saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan esimerkiksi ammatin perusteella. Lisäksi perustuslain 19 § turvaa jokaiselle oikeuden perustoimeentuloon ja sosiaaliturvaan. Näistä lähtökohdista tarkasteltuna urheilijoiden tapaturma- ja eläketurvaa koskeva erillissääntely muodostaa poikkeuksen yleisestä sosiaalivakuutusjärjestelmästä, jonka keskeisenä tavoitteena on turvata yhdenvertainen kohtelu kaikille palkkatyötä tekeville henkilöille.

Urheilijoiden erillinen kohtelu ei kuitenkaan kaikilta osin vastaa perusoikeuksien yhdenvertaisuusvaatimusta. Kun lain takaaman vakuutusturvan piiriin pääsy on sidottu ansiorajaan ja turvan toteutuminen markkinaehtoiseen vakuutustarjontaan, syntyy tilanteita, joissa urheilijan oikeus perustuslain 19 §:ssä turvattuun sosiaaliturvaan ei tosiasiallisesti toteudu. Tämä koskee erityisesti niitä urheilijoita, jotka toimivat ammatikseen, mutta jäävät tulorajan alapuolelle, sekä tilanteita, joissa vakuutusmarkkinoiden toiminta ei turvaa järjestelmän jatkuvuutta.

Edellä kuvatun historiallisen kehityksen ja voimassa olevan sääntelyn perusteella urheilijan tapaturma- ja eläketurvaa koskeva lainsäädäntö rakentuu oikeudellisesti poikkeukselliselle perustalle. Urheilijalaki ei määritä vakuuttamisvelvollisuuden syntymistä urheilutoiminnan luonteen, työn riskisyyden tai työsuhteen tunnusmerkkien perusteella, vaan sitoo sen urheilijan ansiotason ylittämään euromääräiseen tulorajaan. Tämän seurauksena lakisääteinen vakuuttamisvelvollisuus koskee vain osaa ammattiurheilijoista, vaikka toiminta sinänsä täyttää työn tunnusmerkit ja sisältää merkittäviä tapaturma- ja terveysriskejä.

Sääntely poikkeaa systemaattisesti muusta sosiaalivakuutus-oikeudesta, jossa lähtökohtana on työn perusteella syntyvä yhdenvertainen oikeus lakisääteiseen turvaan. Urheilijoiden kohdalla tämä perusperiaate on korvattu ansiorajaan perustuvalla rajauksella, joka johtaa tilanteeseen, jossa samanlaista työtä tekevien urheilijoiden oikeus sosiaaliturvaan määräytyy taloudellisen tulotason eikä työn luonteen perusteella. Tämä ratkaisu synnyttää rakenteellista eriarvoisuutta ja asettaa urheilijat epäyhtenäiseen asemaan suhteessa muihin palkansaajiin.

Yhteenvedona voidaan siten todeta, että urheilijan tapaturma- ja eläketurvaa koskeva erityissääntely ei kata ammattiurheilijoita urheilutoiminnan luonteen perusteella, vaan ansiorajan kautta. Kyse ei ole yksittäisestä lainsäädännöllisestä poikkeamasta, vaan järjestelmällisestä ratkaisusta, joka poikkeaa sosiaalivakuutus-oikeuden yleisistä periaatteista ja luo perustan niille rakenteellisille ongelmille ja oikeudellisille haasteille, joita tarkastellaan seuraavassa luvussa.

3 URHEILIJAN SOSIAALITURVAN OIKEUDELLISET RISKIT JA RAKENTEELLISET ONGELMAT

3.1 AMMATTIURHEILUN RISKIPROFIILI JA URHEILIJAN SOSIOEKONOMINEN ASEMA

Ammattiurheilu on nyky-Suomessa vahvasti läsnä julkisessa tilassa. Televisio, sosiaalinen media ja muu uutisointi seuraavat tiiviisti huippu-urheilua ja urheilijoiden elämää niin kilpailutilanteissa kuin niiden ulkopuolella. Julkisuudessa painottuvat usein menestys, voitot ja yksilölliset sankaritarinat, mutta nämä muodostavat vain rajallisen osan ammattiurheilun tosiasiallisesta kokonaiskuvasta. Oikeudellisesta ja sosiaalipoliittisesta näkökulmasta ammattiurheilua leimaa pikemminkin rakenteellinen epävarmuus, lyhytjänteisyys ja poikkeuksellinen riskiprofiili, jota voimassa oleva vakuutusturvajärjestelmä ei kata johdonmukaisesti eikä yhdenvertaisesti.

Vielä 1990-luvun alussa suomalainen yhteiskunta tunnisti ammattiurheilun työksi lähinnä verotuksen näkökulmasta. Urheilijoiden sosiaaliturva oli puutteellinen, eläkettä ei kertynyt järjestelmällisesti ja

tapaturmavakuutus perustui pitkälti lajityhteisöjen, liittojen tai urheilijoiden omiin järjestelyihin.⁸ Vaikka sääntely on sittemmin kehittynyt, tämä historiallinen lähtökohta heijastuu edelleen nykyiseen oikeudelliseen rakenteeseen.

Urheilijoiden sosioekonominen asema suomalaisessa hyvinvointijärjestelmässä on edelleen poikkeuksellinen. Huippu-urheilu tuottaa yhteiskunnalle huomattavaa arvoa, kuten taloudellisia vaikutuksia, terveyshyötyjä, kansallista ja kansainvälistä näkyvyyttä sekä esikuvallisuutta. Tästä huolimatta urheilijoiden oma sosiaalinen ja taloudellinen turva on usein epävarma ja pirstaleinen. Suuri osa ammattiurheilijoista toimii lyhyissä määräaikaississa sopimuksissa, joiden ansiot vaihtelevat huomattavasti lajeittain, sarjatasoittain ja sukupuolten välillä. Esimerkiksi jalkapallossa merkittävä osa pelaajista ansaitsee alle lakisääteisen vakuuttamisvelvollisuuden rajan, minkä vuoksi he jäävät kokonaan urheilijan tapaturma- ja eläketurvan ulkopuolelle.

Tämä rakenne johtaa oikeudellisesti ongelmalliseen tilanteeseen, jossa samaa tosiasiallista työtä tekevien urheilijoiden asema määräytyy ensisijaisesti ansiotason perusteella, ei työn luonteen tai siihen liittyvän riskiprofiilin mukaan. Urheilun sisäinen pirstaleisuus syventää eriarvoisuutta myös sääntelyrakenteiden tasolla. Suomessa ei ole yhtään ammattiurheilua koskevaa työehtosopimusta, mutta joissakin lajeissa on kehitetty työehtosopimuksia muistuttavia kollektiivisia yleissopimusjärjestelyjä. Erityisesti jääkiekossa Suomen Jääkiekkoilijat ry:n ja Liigan välinen yleissopimus on ollut voimassa jo 1990-luvun lopulta lähtien, ja myöhemmin vastaavanlainen sopimus on solmittu myös alempien sarjatasojen osalta Suomen Jääkiekkoilijat ry:n ja Mestiksen sekä Jääkiekkoliiton välillä. Näiden sopimusjärjestelyjen tarkka ajoittuminen ja sisältö ovat kehittyneet vaiheittain, mutta niiden yhteinen piirre on ollut lakisääteistä vakuutusturvaa täydentävien ja urheilijan asemaa vahvistavien ehtojen luominen.

Valtaosassa muita urheilumuotoja vastaavia kollektiivisia rakenteita ei kuitenkaan ole. Näissä lajeissa urheilijoiden toimeentulo perustuu usein apurahoihin, sponsorituloihin ja lyhytkestoisiin, määräaikaisiin sopimuksiin, jotka eivät takaa jatkuvuutta eivätkä johdonmukaista sosiaaliturvaa. Tämä rakenne heikentää urheilijan mahdollisuuksia pitkäjänteiseen taloudelliseen suunnitteluun ja siirtää urheilutyöhön liittyvän riskin korostuneesti yksilön kannettavaksi. Samalla se kasvattaa riskiä jäädä ilman riittävää turvaa loukkaantumisen, sairastumisen tai urheilu-uran päättymisen yhteydessä, vaikka kyse on tosiasiallisesti työstä, joka altistaa poikkeuksellisen korkeille fyysisille ja terveydellisille riskeille.

3.2 LAKISÄÄTEISEN URHEILIJATURVAN RAJATTU KATTAVUUS JA MARKKINARIIPPUVUUS

Urheilijan tapaturma- ja eläketurvan tosiasiallista kattavuutta havainnollistaa Tapaturmavakuutuskeskuksen urheilijavakuutusrekisteriin perustuva tilastoaineisto, joka kuvaa lain perusteella vakuutettujen urheilijoiden määrää lajeittain. Vuonna 2024 urheilijaturvan piirissä oli yhteensä 1 266 urheilijaa. Näistä selvä enemmistö sijoittui jääkiekkoon (625) ja jalkapalloon (329), kun taas muissa joukkuelajeissa vakuutettujen määrät jäivät huomattavasti pienemmiksi: koripallossa 128, pesäpallossa 115 ja lentopallossa 41 urheilijaa. Muihin joukkuelajeihin ja yksilölajeihin lukeutui yhteensä vain 28 vakuutettua urheilijaa.⁹

Tilastot ovat oikeudellisesti merkityksellisiä, sillä ne osoittavat, että lakisääteinen urheilijaturva koskee vain varsin rajattua osaa ammattiurheilijoista, vaikka huippu- ja kilpaurheilun parissa toimii Suomessa tosiasiallisesti huomattavasti suurempi joukko henkilöitä. Lajikohtaiset erot eivät perustu työn riskisyyteen, vaan ansiotason ja vakiintuneiden sopimusrakenteiden yhdistelmään. Tämä vahvistaa havaintoa siitä, että urheilijan tapaturma- ja eläketurva ei ole yleinen ammattiurheilijoita koskeva sosiaalivakuutusjärjestelmä, vaan valikoiva malli, jonka soveltamisala määräytyy taloudellisten kriteerien kautta.

Käytännön tasolla järjestelmän ongelmat konkretisoituvat urheilijoiden omista kokemuksista. Pitkän Suomessa pelatun ammattilaisuran aikana kertynyt poikkeuksellisen matala eläketurva sekä useat leikkaushoitoa vaatineet vammat, joista vain osa on korvattu vakuutusjärjestelmän kautta, eivät ole yksittäisiä poikkeuksia vaan tyyppillisiä esimerkkejä järjestelmän rakenteellisesta toimimattomuudesta. Kun urheilija loukkaantuu tai

⁸ Hintikka 2023, s. 73.

⁹ Tapaturmavakuutuskeskus 2024.

menettää työkykynsä, taloudellinen riski siirtyy usein yksilölle itselleen, vaikka kyse on työn suorittamiseen liittyvästä vahingosta.

Urheilijan tapaturma- ja eläketurvajärjestelmän keskeinen rakenteellinen piirre on sen markkinaehtoinen toteutus. Vaikka vakuuttamisvelvollisuus on säädetty laissa, vakuutusturvan tosiasiallinen tarjoaminen on jätetty yksityisten vakuutusyhtiöiden liiketoiminnallisen harkinnan varaan. Järjestelmässä ei ole vakuutusyhtiöitä velvoittavaa tarjontavelvollisuutta eikä julkista varajärjestelmää tilanteisiin, joissa markkina ei kykene tuottamaan lain edellyttämää vakuutustuotetta. Tämä poikkeaa olennaisesti muusta lakisääteisestä sosiaalivakuutuksesta, jossa oikeuden toteutuminen ei ole riippuvainen markkinoiden toimivuudesta.

Markkinarakenteen haavoittuvuus on konkretisoitunut erityisen selvästi vuoden 2025 aikana. Vakuutusyhtiö Pohjola on ilmoittanut vetäytyvänsä lakisääteisen ammattuurheilijavakuutuksen tarjoamisesta 1.1.2026 alkaen. Tämä muutos keskittää markkinan käytännössä yhden toimijan varaan, sillä If on ilmoittanut tarjoavansa jatkossa lakisääteistä urheilijoiden tapaturmavakuutusta kaikille suomalaisille ammattuurheiluliigoille.¹⁰ Ratkaisu on estänyt välittömän vakuutustyhjiön syntyminen tapaturmavakuutuksen osalta, mutta samalla se on siirtänyt järjestelmän painopisteen yhden yksityisen toimijan varaan ja tehnyt markkinarakenteesta entistä haavoittuvamman.

Oikeudellisesti ja rakenteellisesti merkittävää on kuitenkin se, että ratkaisu koskee vain lakisääteistä tapaturmavakuuttamista. Urheilijoiden eläkevakuutuksen osalta markkinatilanne on edelleen ratkaisematta. Lain edellyttämälle eläkevakuutuksen osuudelle, joka vastaa 4,5 prosentin eläkemaksua, ei ole yleisesti saatavilla olevaa vakuutustuotetta kaikille lajeille ja sarjatasoille. Mandatum Life huolehtii tällä hetkellä Liigassa pelaavien jääkiekkoilijoiden eläkevakuutuksesta, mutta muiden lajien ja sarjatasojen osalta vastaava eläkevakuutuksen tarjoaja puuttuu. Näin ollen lakisääteinen vakuuttamisvelvollisuus ei toteudu yhdenmukaisesti, vaikka tapaturmavakuutuksen osalta markkina on toistaiseksi järjestynyt.

Tilanne korostaa sääntelymallin rakenteellista ongelmaa: lakisääteisen sosiaaliturvan toteutuminen on jaettu eri vakuutuslajeihin ja jätetty markkinaehtoisten ratkaisujen varaan ilman mekanismia, joka varmistaisi vakuutusturvan kattavan ja yhtäaikaisen toteutumisen kaikissa olosuhteissa. Vaikka tapaturmavakuutuksen osalta markkinariskin toteutuminen on toistaiseksi vältetty, eläkevakuutuksen puuttuminen osoittaa, ettei järjestelmä kykene takaamaan urheilijoille lain edellyttämää kokonaisvaltaista turvaa. Tämä asettaa perustellusti kyseenalaiseksi sen, voidaanko lakisääteisen sosiaaliturvan toteutumista pitää perusoikeusjärjestelmän näkökulmasta hyväksyttävänä tilanteessa, jossa sen keskeiset osat jäävät tosiasiallisesti ilman toimivaa toteuttajaa. Ongelma ei tällöin ole yksittäinen markkinahäiriö, vaan sääntelyratkaisun sisäänrakennettu rakenteellinen puute.

Tätä rakenteellista ongelmaa syventää edelleen markkinarakenteen keskittyminen. Oikeudellisesta näkökulmasta yhden toimijan malli on ongelmallinen, sillä lakisääteisen sosiaaliturvan toteutuminen riippuu tällöin yhden vakuutusyhtiön liiketoiminnallisista päätöksistä. Tämä lisää järjestelmän haavoittuvuutta ja heikentää sen ennakoitavuutta sekä urheilijoiden että seurojen näkökulmasta. Monopoliluonteisessa tilanteessa vakuutus- ja sopimusehtojen kehittäminen urheilijoiden kannalta suotuisampaan suuntaan on rakenteellisesti vaikeaa, koska neuvotteluvoima keskittyy vakuutuksenantajalle. Tällainen asetelma ei ole yhteensopiva lakisääteisen sosiaaliturvan perusajatuksen kanssa, jonka lähtökohtana on turvan yhdenvertainen saatavuus ja riippumattomuus yksityisten toimijoiden harkinnasta. Tilanne korostaa tarvetta ratkaisuille, jotka eivät perustu yksinomaan markkinatoimijoiden vapaaehtoisuuteen, vaan sisältävät julkisoikeudellisesti turvatuun varajärjestelmän tai vakuutusyhtiöitä velvoittavan tarjontamekanismin.

Urheilijoiden vakuutusturvan kustannusrakenne syventää entisestään epäsymmetriaa suhteessa muuhun työelämään. Työtapaturmavakuutuksen maksu on tavanomaisissa työsuhteissa keskimäärin noin 0,7 prosenttia palkkasummasta, kun taas ammattuurheilussa vastaavat vakuutusmaksut ovat olleet moninkertaisia.¹¹ Jääkiekkoilijoiden tapaturmavakuutuksen kustannustaso on ollut suuruusluokaltaan noin neljännes palkasta, ja

¹⁰ If:n tiedote 13.10.2025.

¹¹ Tapaturmavakuutuskeskus 2023.

muiden pakollisten palkkasivukulujen kanssa kokonaisrasitus on noussut huomattavasti tätä korkeammaksi. Vastaavia, joskin jonkin verran matalampia, kustannusarvioita on esitetty myös jalkapallon osalta. Kustannuserot eivät kuitenkaan heijasta yksinomaan työn objektiivista riskisyyttä, vaan ennen kaikkea järjestelmän rajoittua riskipoolia sekä historiallisia ja institutionaalisia ratkaisuja, joissa ammatturheilu on erotettu muusta työeläke- ja tapaturmavakuutusjärjestelmästä.

3.3 PERUSOIKEUDELLISET JÄNNITTEET JA JÄRJESTELMÄN NORMATIIVINEN ONGELMA

Samanaikaisesti on kuitenkin olennaista huomioida, että urheilijan työn kokonaiskustannusrakenne poikkeaa muusta työelämästä myös toiseen suuntaan. Erillisjärjestelmän keskeisenä perusteluna on perinteisesti esitetty, ettei työnantajille aiheutuva kustannusrasitus saa nousta kohtuuttomaksi. Tämä perustelu ei kuitenkaan kaikilta osin vastaa nykytilannetta. Esimerkiksi jalkapallossa urheilijan palkkaamiseen liittyvät pakolliset sivukulut ovat olleet viime vuosina keskimäärin selvästi matalammat kuin muissa työsuhteissa, joissa työnantajan kokonaiskustannus on tyypillisesti korkeampi. Näin ollen urheilijan palkkaaminen on tosiasiallisesti voinut olla työnantajalle edullisempaa kuin vastaavan palkkatason työntekijän palkkaaminen muilla toimialoilla.

Tämä asetelma paljastaa erillisjärjestelmän normatiivisen ristiriidan. Järjestelmää on perusteltu työnantajasuojalla tilanteessa, jossa urheilijan vakuuttaminen olisi muutoin kohtuuttoman kallista, mutta samalla se on johtanut rakenteeseen, jossa urheilijan oma sosiaaliturva on selvästi heikompi kuin muilla palkansaajilla, vaikka työnantajan kokonaiskustannus ei ole vastaavasti korkeampi. Oikeudellisesta näkökulmasta tämä heikentää erillisjärjestelmän hyväksyttävyyttä ja asettaa kyseenalaiseksi sen suhteellisuuden perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuusvaatimuksen ja 19 §:ssä turvatuun oikeuteen sosiaaliturvaan näkökulmasta. Kustannusargumentti ei tällöin enää toimi vakuuttavana oikeutuksena järjestelmälle, joka siirtää poikkeuksellisen suuren osan sosiaalisesta ja taloudellisesta riskistä urheilijan itsensä kannettavaksi.

Eläketurvan osalta oikeudellinen riski on erityisen vakava. Markkinoilta puuttuu lain edellyttämä eläkevakuutusuote, mikä synnyttää merkittävän oikeudellisen ja sosiaalisen katvealueen. Pitkän Veikkausliiga-uran jälkeen kertynyt noin 210 euron kuukausieläke verrattuna muussa työssä samalla palkkatasolla kertyvään noin 700 euron eläkkeeseen ei ole poikkeus vaan osoitus rakenteellisesta ongelmasta¹². Ongelmat korostuvat erityisesti seurojen konkurssitilanteissa, joissa urheilijoiden eläke- ja sosiaaliturva on heikommin suojattu kuin muiden saman työnantajan työntekijöiden.

Kysymys urheilijoiden vakuutusturvasta on noussut esiin myös poliittisella tasolla. Hallituksen vuoden 2025 budjettiriihessä on kirjattu linjaus, jonka mukaan urheilijoiden eläke- ja tapaturmavakuutusjärjestelmän kehittämistä tulee selvittää tavoitteena vahvistaa urheilijoiden sosioekonomista turvallisuutta kokonaisuutena¹³. Selvitystarve koskee muun muassa urheilija-apurahojen eläkevakuuttamista ja urheilijarahaston tulouttamisen aikarajoja, mikä osoittaa, että lainsäätävä tunnistaa järjestelmän rakenteelliset puutteet.

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus on jo aiemmin korostanut, että pakollisen sosiaaliturvan toteutuminen on turvattu kaikissa tilanteissa.¹⁴ Sosiaali- ja terveysministeriön työryhmäraportti vuodelta 2013 ehdotti ilmoitusvelvollisuutta vakuutusyhtiöille tilanteissa, joissa ne aikovat lopettaa urheilijavakuutusten tarjoamisen.¹⁵ Näistä huolimatta urheilijoiden tapaturma- ja eläketurvassa ei ole vakuutusyhtiöitä velvoittavaa tarjontavelvollisuutta, mikä on keskeinen syy järjestelmän haavoittuvuuteen.

Nykytilanne osoittaa, ettei voimassa oleva sääntely ole varautunut tilanteeseen, jossa vakuutusmarkkina supistuu äkillisesti ja ennakoimattomasti. Oikeudellinen riski ei koske ainoastaan vakuutusten saatavuutta, vaan myös perustuslain 19 §:ään perustuvaa valtion velvollisuutta turvata jokaiselle oikeus sosiaaliturvaan. Kun lakisääteisen vähimmäisturvan toteutuminen jätetään yksityisten markkinoiden varaan ilman julkista

¹² HS 2025.

¹³ Suomen hallituksen budjettiriihen pöytäkirjamerkinnot 9/2025.

¹⁴ StVM 7/2009 vp.

¹⁵ STM:n työryhmäraportti 2013.

varajärjestelmää tai vakuutusyhtiöitä velvoittavaa tarjontamekanismia, syntyy rakenteellinen jännite perusoikeuksien ja sääntelymallin välille.

Tilanne on sitäkin ongelmallisempi, sillä markkinariskin toteutuminen ei laillisuusvalvonnan näkökulmasta näyttäydy varsinaisena ongelmana. Finanssivalvonnan mukaan vakuutusyhtiöiden toiminnassa ei ole epäselvyyksiä, eikä asia ole ollut erityisesti esillä valvonnassa. Lainsäädäntö on muodollisesti toiminut tarkoitetulla tavalla: jo urheilijalain esitöissä on tunnistettu riski vakuutustarjonnan puuttumisesta, ja ratkaisuksi on säädetty ilmoitusmenettely, jonka avulla lainsäätäjä saa tiedon markkinatilanteesta ja voi tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin¹⁶. Käytännössä tämä tarkoittaa, että järjestelmä tunnistaa ongelman vasta siinä vaiheessa, kun urheilijoiden lakisääteinen turva on jo vaarantunut.

3.4 URHEILIJOIDEN SOSIAALITURVAN SYSTEMAATTINEN HEIKOMPI ASEMA SUHTEESSA MUUHUN TYÖELÄMÄÄN

Edellä kuvattu markkinariippuvuus ja perusoikeudellinen jännite konkretisoituvat urheilijan asemassa suhteessa muuhun työelämään useina rinnakkaisina poikkeamina. Kokonaisuutena urheilijoiden vakuutusturvaa ja sosiaaliturvaa koskevat ongelmat eivät rajoitu yksittäisiin soveltamistilanteisiin tai markkinahäiriöihin, vaan muodostavat järjestelmällisen kokonaisuuden, jossa ammattiuurheilijat asettuvat johdonmukaisesti heikompaan asemaan suhteessa muihin palkkatyötä tekeviin henkilöihin. Tämä heikompi asema ilmenee useilla sosiaalivakuutuksen ja työelämän suojan osa-alueilla samanaikaisesti.

Urheilijoiden lakisääteinen tapaturma- ja ammattitautiturva on sisällöllisesti suppeampi kuin työtapaturma- ja ammattitautilain mukainen turva muilla aloilla. Urheilijoilla ei ole oikeutta lain mukaiseen päivärahaan, heidän ammattitautensa ei korvata vastaavalla tavalla, ja tapaturmaeläkkeen kesto on rajattu enintään viiteen vuoteen. Lisäksi tapaturmaeläkkeessä sovelletaan vuosityöansion ylärajaa, kun muilla aloilla vastaavaa ansiorajaa ei ole ja korvausta maksetaan 65 ikävuoteen saakka 85 prosentin ja tämän jälkeen 70 prosentin tasolla.

Urheilijan lakisääteinen tapaturmavakuutusturva on lisäksi sidottu ansiorajaan. Vuonna 2025 raja on ollut 13 470 euroa vuodessa ja vuonna 2026 13 790 euroa, ja se tarkistetaan vuosittain indeksin perusteella. Ansioraja on kuitenkin rakenteellisesti merkityksellinen siksi, että sen alle jäävät urheilijat jäävät kokonaan urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annetun lain soveltamisalan ulkopuolelle. Alkuperäisessä sääntelyssä raja oli huomattavasti matalampi, kun urheilijalain voimaantullessa vuonna 2009 se oli 9 600 euroa. Sen nousu heijastaa lähinnä indeksikehitystä, ei arviota urheilutyön tosiasiallisesta riskiprofiilista tai työluonteesta.

Ansiorajan alapuolelle jäävien urheilijoiden vakuuttaminen perustuu käytännössä seurojen järjestämiin lisensoivakuutuksiin tai muihin vapaaehtoisiiin vakuutusratkaisuihin, joiden kattavuus, ehdot ja oikeudellinen suoja vaihtelevat merkittävästi lajeittain, sarjatasoittain ja toimijakohtaisesti. Näissä järjestelyissä urheilijan asema muistuttaa pikemminkin sopimusperusteista riskinjako kuin lakisääteistä sosiaalivakuutusta, eikä vakuutusturvan tasoa tai jatkuvuutta voida pitää yhdenvertaisena lain perusteella vakuutettujen urheilijoiden asemaan nähden.

Tämä poikkeaa olennaisesti muusta työelämästä, jossa työnantajalla on velvollisuus järjestää lakisääteinen tapaturmavakuutus jo hyvin alhaisella palkkasummalla, eikä vakuuttamisvelvollisuus ole sidottu työntekijän ansiotason ylittämiseen tietyn euromääräisen kynnyksen yli. Urheilijoiden kohdalla ansiorajaan sidottu vakuuttamisvelvollisuus johtaa tilanteeseen, jossa tosiasiallisesti samaa, usein korkeariskistä työtä tekevien henkilöiden oikeudellinen asema määräytyy ensisijaisesti palkkatason, ei työn luonteen tai siihen liittyvien riskien perusteella. Tämä asettaa urheilijat keskenään eriarvoiseen asemaan ja heikentää järjestelmän yhdenmukaisuutta suhteessa muuhun sosiaalivakuutus-oikeudelliseen sääntelyyn.

Myös urheilijoiden työttömyysturva on heikompi kuin muilla aloilla. Ammattiuurheilijoilla ei ole oikeutta ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan, ja käytännössä työttömyysetuuksia on saatettu evätä myös tilanteissa,

¹⁶ HE 152/2015 vp.

joissa urheilija on työttömäksi jäätyään katsottu pelaajasopimuksen tai tavoitteellisen urheilutoiminnan perusteella työmarkkinoiden ulkopuoliseksi, vaikka urheilutoiminnasta ei maksettaisi palkkaa.

Vanhuuseläketurvan osalta urheilijoiden asema jää selvästi jälkeen muista työntekijöistä. Eläkekertymä on keskimäärin huomattavasti pienempi, alle ansiorajan jääville urheilijoille ei kerry vanhuuseläkettä lainkaan, eikä heillä ole myöskään oikeutta tapaturmaeläkkeeseen. Seurojen konkurssitilanteissa urheilijoiden eläkeoikeudet ovat lisäksi heikommin suojattuja kuin muiden saman työnantajan työntekijöiden.

Urheilijoiden asemaa heikentää edelleen se, että he eivät Suomessa kuulu työturvallisuuslain (738/2002) eivätkä työterveyshuoltolain (1383/2001) soveltamisalaan. Näin ollen työsuhteessa olevien urheilijoiden lakisääteinen suoja on myös työturvallisuuden ja työterveyden näkökulmasta selvästi kapeampi kuin muilla palkansaajilla.

Urheilijan tapaturma- ja eläketurvajärjestelmä on ajautunut rakenteelliseen murroskohtaan. Yhden toimijan ratkaisu on toistaiseksi estänyt välittömän kriisin, mutta se ei poista järjestelmän pitkän aikavälin oikeudellisia, sosiaalisia ja taloudellisia riskejä. Kyse ei ole vain vakuutusjärjestelmän teknisestä kehittämistarpeesta, vaan perusoikeudellisesti merkittävästä yhdenvertaisuuskysymyksestä. Poikkeamat koskevat samanaikaisesti tapaturmaturvaa, ammattitautikorvauksia, työttömyysturvaa, eläketurvaa ja työelämän suojalainsäädäntöä, mikä kohdistaa lainsäätäjälle velvollisuuden arvioida, ovatko nämä poikkeamat hyväksyttäviä ja oikeasuhtaisia perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuusvaatimuksen ja 19 §:ssä turvatun oikeuden sosiaaliturvaan näkökulmasta.

4 OIKEUSVERTAILEVA TARKASTELU

Oikeusvertailun avulla voidaan tarkastella, millaisiin oikeudellisiin ratkaisuihin eri oikeusjärjestykset ovat päätyneet pyrkiessään saavuttamaan samankaltaisia yhteiskunnallisia tavoitteita erilaisten institutionaalisten ja historiallisten lähtökohtien pohjalta.¹⁷ Urheilijoiden sosiaaliturvan osalta vertailu osoittaa erityisen selvästi, että Suomen valitsema erillisjärjestelmään ja markkinaehtoisuuteen nojaava malli ei ole ainoa eikä väistämättä toimivin tapa järjestää ammattiurheilijoiden lakisääteinen turva.

Esimerkiksi Ruotsin järjestelmä rakentuu lähtökohtaisesti sille periaatteelle, että urheilijat kuuluvat samaan sosiaaliturvajärjestelmään kuin muutkin työntekijät ilman erillissääntelyä. Ratkaisevaa on se, että urheilutulot luetaan ansiotuloiksi, jotka kerryttävät sosiaalivakuutuksen etuuksia samalla tavoin kuin missä tahansa muussa työsuhteessa. Tämä kehitys vakiintui jo 1980-luvulla, kun oikeuskäytännössä urheilijan palkkiot rinnastettiin työsuhteen perusteella ansaittuun tuloon, mikä loi perustan urheilijan asemalle työntekijänä osana yleistä työmarkkinajärjestelmää.¹⁸

Ruotsissa urheilijoita ei ole erotettu oman erityisjärjestelmän piiriin, vaan heidät on tietoisesti integroitu yleiseen sosiaalivakuutusjärjestelmään. Tämän seurauksena urheilijan sosiaaliturvan oikeudellinen rakenne on yhtenäinen, ennakoitava ja perusoikeudellisesti selkeä. Urheilijat kuuluvat yleiseen vakuutuskassajärjestelmään, minkä perusteella heillä on oikeus sairauspäivärahaan, tapaturmakorvauksiin ja vanhuuseläkkeeseen samojen periaatteiden mukaisesti kuin muillakin työntekijöillä.¹⁹

Ruotsalaisen sosiaaliturvan ydin perustuu tuloperusteiseen korvausmalliin, jonka tavoitteena on kompensoida työstä poissaolon aiheuttamaa ansionmenetystä kattavasti ja yhdenvertaisesti. Urheilijoiden osalta tämä tarkoittaa sitä, että loukkaantumisen tai sairauden aiheuttama työkyvyttömyys käsitellään sosiaaliturvaoikeudellisesti samalla tavalla kuin muillakin aloilla, ilman lajikohtaisia poikkeuksia tai erityisiä urheilijoille kohdistettuja rajoituksia.²⁰ Turva ei perustu erillisiin rahastoihin tai vapaaehtoisiin lisäratkaisuihin, vaan yleiseen sosiaalivakuutukseen, mikä vahvistaa urheilijan asemaa normaalina työmarkkinatoimijana.

¹⁷ Husa 1998, s. 15.

¹⁸ Muinonen 2007, s. 53.

¹⁹ Anttila 2011, s. 56.

²⁰ Anttila 2011, s. 57.

Keskeinen osa ruotsalaista mallia ovat lisäksi urheilualojen omat työehtosopimukset, jotka täydentävät lakisääteistä sosiaaliturvaa. Erityisesti jalkapallossa työehtosopimuksilla on pyritty järjestelmällisesti vahvistamaan pelaajien turvaa tilanteissa, joissa loukkaantuminen tai pitkä sairausjakso vaikuttaa merkittävästi urheilijan toimeentuloon.²¹ Miesten ja naisten sopimuksissa korvaustasot on nostettu selvästi lakisääteistä minimitasoa korkeammiksi, ja seuroille on asetettu velvollisuus maksaa korvauksia pidemmältä ajalta kuin mitä yleinen sosiaalivakuutus edellyttäisi. Näin urheilun erityinen riskiprofiili huomioidaan kollektiivisen sopimisen keinoin, ei erillisellä sosiaaliturvalailla.

Ruotsin järjestelmässä urheilun taloudelliset erityispiirteet on tunnustettu myös verotuksen tasolla. Huippu-urheilijoiden palkkarakenteeseen kuuluu usein merkittäviä kertaluonteisia eriä, kuten allekirjoitusbonuksia ja kausikohtaisia suorituspalkkioita, joita käytetään kilpailutekijänä kansainvälisessä pelaajamarkkinassa. Ruotsin verojärjestelmä tukee tätä rakennetta tarjoamalla erillisen SINK-verojärjestelmän (Särskild inkomstskatt för begränsat skattskyldiga), joka koskee rajoitetusti verovelvollisia urheilijoita ja taiteilijoita.²² Järjestelmän tavoitteena on yksinkertaistaa verotusta ja tehdä Ruotsista houkutteleva kohde kansainvälisille huippu-urheilijoille.

Käytännössä tämä tarkoittaa, että urheilijoiden nettopalkat voivat Ruotsissa olla jopa moninkertaisia Suomeen verrattuna, vaikka urheilija samalla kuuluu täysimääräisesti sosiaaliturvan piiriin.²³ Suomessa vastaavia verokannustimia ei ole, ja urheilijoiden palkkarakenteet ovat huomattavasti epäedullisempia erityisesti silloin, kun ne yhdistyvät heikompaan sosiaaliturvaan. Ero kuvastaa laajempaa järjestelmätason eroa: Ruotsissa pyritään yhdistämään kilpailukykyinen palkkaus ja vahva työntekijän suoja, kun taas Suomessa urheilijoiden erityisasema johtaa usein siihen, että kumpikaan ei toteudu täysimääräisesti.

Seurojen konkurssitilanteissa järjestelmien erot tulevat erityisen konkreettisiksi. Ruotsissa urheilija kuuluu sekä yleisen sosiaaliturvan että työehtosopimusten takaamien lisätujen piiriin, minkä vuoksi konkurssi ei automaattisesti johda turvan menettämiseen.²⁴ Suomessa vastaavaa kokonaisratkaisua ei ole, ja urheilijoiden eläke- ja vakuutusturva jää konkurssitilanteissa usein olennaisesti heikommaksi kuin muun henkilöstön. Tämä korostaa, että Ruotsissa urheilija nähdään ensisijaisesti työntekijänä, kun taas Suomessa urheilijan asema määräytyy erityislainsäädännön ja markkinaehtoisten vakuutusikäntöjen kautta.

Vertailun kannalta merkittävä ero liittyy myös työnantajan sivukuluihin. Esimerkiksi Ruotsissa jalkapalloilijan palkkaamisen sivukulut ovat selvästi korkeammat kuin Suomessa, mikä heijastaa sitä, että työnantajan maksamat sosiaalivakuutusmaksut rahoittavat koko sosiaaliturvajärjestelmää.²⁵ Suomessa urheilijoille on sen sijaan luotu erillisiä ja kevyempiä vakuuttamisratkaisuja, jotka eivät tuota vastaavan tasoista turvaa. Ruotsin malli on työnantajalle kalliimpi, mutta vastineeksi urheilijan turva on integroidumpi, vakaampi ja pitkäjänteisempi.

Ruotsin lisäksi eurooppalainen vertailu osoittaa, että urheilijoiden sosiaaliturva voidaan järjestää useilla vaihtoehtoisilla tavoilla. Jo EU:n sosiaaliturva-asetusuudistuksen yhteydessä Suomen Liikunta ja Urheilu ry (jäljempänä SLU) kartoitti muiden maiden ratkaisuja. Hollanti nousi esiin erityisen kiinnostavana esimerkkinä, sillä siellä oli luotu erillinen eläkevakuutusjärjestelmä ammattiuurheilijoille, erityisesti jalkapalloilijoille. Hollantilaisessa mallissa vakuutusmaksu vähennettiin pelaajan verotettavasta palkasta ennen sosiaaliturvamaksujen laskentaa, mikä mahdollisti sekä eläke- että tapaturmaturvan järjestämisen ja tulojen rahastoinnin urheilu-uran aikana. SLU:n vertailu kattoi myös Kreikan, Tšekin, Iso-Britannian, Saksan, Italian, Sveitsin ja Portugalin. Portugalissa poikkeusjärjestelyt koskivat pääosin ammattijalkapalloilijoita ja perustuivat sopimuskohtaisiin ratkaisuihin. Sveitsissä sosiaaliturvan järjestäminen vaihteli kantoneittain. Kreikassa urheilijoille oli luotu erillinen

²¹ Anttila 2011, s. 57.

²² Finansdepartementet 2025.

²³ Arkko 2021.

²⁴ Anttila 2011, s. 57.

²⁵ Ks. OECD 2025 ja Skatteverket 2025.

vanhuuseläkejärjestelmä. Italian malli muistutti hollantilaista, sillä sielläkin jalkapalloilijoiden erityisasema tunnustettiin erillisillä pakollisilla tapaturma- ja eläkevakuutuksilla, joiden maksamisesta seurat vastasivat.²⁶

Oikeusvertailu osoittaa, että Suomen ratkaisu ei ole eurooppalaisessa kontekstissa vallitseva eikä välttämätön. Ruotsin malli erityisesti korostaa, että urheilu voidaan ymmärtää omaksi toimialakseen työmarkkinoilla ilman, että se edellyttää erillistä ja markkinariippuvaista sosiaaliturvajärjestelmää. Urheilijoiden yhdenvertainen asema muiden työntekijöiden kanssa voidaan saavuttaa yleisen sosiaaliturvan ja työehtosopimusjärjestelmän avulla. Suomen nykyinen järjestelmä näyttäytyy vertailussa poikkeuksellisena ratkaisuna, joka heikentää urheilijoiden oikeudellista asemaa ja altistaa järjestelmän rakenteellisille riskeille.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Urheilijoiden sosiaaliturvaa koskeva nykytila osoittaa, että voimassa oleva sääntely ei täytä sille asetettuja perusoikeudellisia eikä järjestelmällisiä vaatimuksia. Kyse ei ole yksittäisistä soveltamisongelmista tai väliaikaisista markkinahäiriöistä, vaan rakenteellisesta kokonaisuudesta, jossa ammattiurheilijat asettuvat järjestelmällisesti heikompaan asemaan suhteessa muihin palkkatyötä tekeviin henkilöihin. Tämä poikkeava asema ilmenee johdonmukaisesti useilla sosiaalivakuutuksen ja työelämän suojan osa-alueilla, eikä sitä voida perustella hyväksyttävästi urheilutyön luonteella tai erityispiirteillä.

Nykyinen järjestelmä ei ole oikeudellisesti eikä institutionaalisesti kestävä. Urheilijan tapaturma- ja eläketurvan markkinaehtoinen toteuttamistapa ilman vakuutusyhtiöitä velvoittavaa tarjontavelvollisuutta muodostaa merkittävän oikeudellisen riskin. Kun lakisääteisen vähimmäisturvan toteutuminen on tosiasiallisesti riippuvainen yksityisten toimijoiden liiketoiminnallisista ratkaisuista, syntyy rakenteellinen jännite perustuslain 19 §:ään perustuvan valtion positiivisen velvollisuuden turvata jokaiselle riittävä sosiaaliturva ja voimassa olevan sääntelymallin välille.

Vakuutusyhtiö If:n päätös tarjota lakisääteistä ammattiurheilijoiden tapaturmavakuutusta kaikille suomalaisille urheiluliigoille on toistaiseksi poistanut akuutin riskin tapaturmavakuutusturvan välittömästä katkeamisesta. Ratkaisu koskee kuitenkin yksinomaan tapaturmavakuutusta, eikä se kata vanhuuseläkettä. Eläkevakuutuksen osalta markkinoilta puuttuu edelleen lain edellyttämä toimiva vakuutustuote suurimmalle osalle lajeista ja sarjatasoista, mikä osoittaa järjestelmän rakenteellisen keskeneräisyyden.

Tämä asetelma ei poista sääntelymallin perusongelmaa, vaan pikemminkin korostaa sitä: lakisääteisen sosiaaliturva-oikeuden toteutuminen ei voi perusoikeusjärjestelmän näkökulmasta olla riippuvainen markkinatoimijoiden vapaaehtoisesta osallistumisesta tai hyvästä tahdosta. Jos oikeus tapaturma- ja eläketurvaan jää tosiasiallisesti ilman toteuttajaa tai katkeaa markkinarakenteen muutosten seurauksena, vastuu siirtyy väistämättä takaisin lainsäätäjälle. Nykyinen sääntely ei kuitenkaan sisällä mekanismeja, joilla valtio voisi turvata lakisääteisen vähimmäisturvan toteutumisen tilanteissa, joissa vakuutusmarkkina ei toimi, mikä tekee järjestelmästä perusoikeudellisesti ongelmallisen.

Urheilijoiden asema poikkeaa useilta osin perusteettomasti muista työntekijäryhmistä. Urheilijoiden lakisääteinen tapaturma- ja ammattitautiturva on sisällöllisesti selvästi suppeampi kuin työtapaturma- ja ammattitautilain mukainen turva muilla toimialoilla. Urheilijoilla ei ole oikeutta lain mukaiseen päivärahaan, heidän ammattitajeaan ei korvata vastaavalla tavalla kuin muiden työntekijöiden, ja tapaturmaeläkkeen kesto on rajattu määräaikaiseksi. Lisäksi tapaturmaeläkkeessä sovelletaan vuosityöansion ylärajaa, jota muussa työelämässä ei tunneta ja joka heikentää erityisesti urheilijoiden ansiosidonnaisen turvan tasoa.

Urheilijan lakisääteinen tapaturmavakuutusturva on lisäksi sidottu vähimmäisansiorajaan. Alle tämän rajan ansaitsevat urheilijat jäävät kokonaan lakisääteisen tapaturmavakuutusturvan ulkopuolelle, jolloin heidän vakuuttamisensa perustuu käytännössä seurojen järjestämiin lisenssivakuutuksiin tai muihin vapaaehtoisin

²⁶ Lahti 2009, s. 53–54.

järjestelyihin, joiden kattavuus ja oikeudellinen suoja vaihtelevat huomattavasti. Tämä poikkeaa olennaisesti muusta työelämästä, jossa työnantajalla on velvollisuus järjestää lakisääteinen tapaturmavakuutus jo vähäisenkin palkkatulon perusteella eikä vakuuttamisvelvollisuutta sidota vastaavaan ansiorajaan.

Vastaavasti urheilijoiden työttömyysturva on heikompi, sillä ammattiuurheilijat eivät kuulu ansiosidonnaisen työttömyysturvan piiriin, ja urheilutoiminta voi estää etuuden saamisen myös tilanteissa, joissa siitä ei makseta palkkaa. Vanhuuseläkkeen osalta eläkekertymä jää selvästi jälkeen muista työntekijöistä, eikä pienituloisille urheilijoille kerry eläkettä lainkaan. Näiden lisäksi urheilijat eivät Suomessa kuulu työturvallisuus- eivätkä työterveyshuoltolainsäädännön piiriin, mikä heikentää heidän lakisääteistä suojaansa myös työolojen ja työkyvyn ylläpidon näkökulmasta.

Näin ollen kyse ei ole yksittäisestä vakuutusteknisestä ongelmasta, vaan perusoikeudellisesti merkittävästä yhdenvertaisuuskysymyksestä. Poikkeamat koskevat samanaikaisesti tapaturmaturvaa, ammattitautikorvauksia, työttömyysturvaa, eläketurvaa sekä työelämän suojalainsäädäntöä. Tämä kokonaisuus asettaa lainsäätäjälle velvollisuuden arvioida, ovatko poikkeamat hyväksyttäviä ja oikeasuhtaisia perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuusvaatimuksen ja 19 §:n sosiaaliturva-oikeuden näkökulmasta.

Urheilijoiden sosiaaliturvan kehittäminen edellyttää rakenteellista uudistusta, ei pelkästään yksittäistä vakuutusratkaisua. Vaihtoehtoja ovat muun muassa urheilijoiden integrointi yleiseen sosiaaliturvajärjestelmään Ruotsin mallin mukaisesti, vakuutusyhtiötä koskevan velvoittavan tarjontamallin säätäminen, valtiollinen tai puolijulkinen vakuutusratkaisu, työehtosopimukseen perustuva malli tai näiden yhdistelmä, jossa lakisääteinen vähimmäisturva täydennetään kollektiivisesti sovitulla lisäturvalla. Keskeistä on, että lakisääteinen perussuoja ei ole riippuvainen markkinoiden toimivuudesta.

Tässä yhteydessä on huomattava, että hallituksen esitys urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annetun lain muuttamiseksi on käynnistymässä. Suunnitelman mukaan ensimmäisessä vaiheessa uudistetaan vanhuudenturvaa siten, että turvan tasoa parannetaan pitkällä aikavälillä ja valinnanvapautta lisätään. Vanhuudenturva olisi jatkossa mahdollista järjestää sijoitussidonnaisena henkivakuutusyhtiössä tai vaihtoehtoisesti perustettavassa lisäeläkekassassa, ja pienet eläkesäästöt voitaisiin maksaa kertasuorituksina. Lisäksi määräaikainen eläkkeen maksaminen tulisi mahdolliseksi. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle huhtikuussa 2026 ja lainmuutosten voimaantulo on suunniteltu 1.7.2026.²⁷ Nämä uudistukset ovat tärkeitä ja oikeasuhtaisia, mutta ne ratkaisevat vain yhden osan kokonaisuudesta: vanhuuseläkkeen. Ne eivät poista tapaturmaturvaa, ammattitautien, työttömyysturvan tai työelämän suojan rakenteellisia ongelmia.

Vanhuuseläketurvan vahvistaminen sijoitussidonnaisen järjestelmän kautta on keskeinen askel, sillä se mahdollistaa merkittävästi suuremmat eläkekertymät korkoa korolle -ilmiön avulla. Rahastointioikeuden joustavoittaminen tukee tätä tavoitetta ja parantaa urheilijoiden mahdollisuuksia hallita talouttaan urheilu-uran aikana ja sen jälkeen. Samanaikaisesti tapaturma-, ammattitauti- ja sairaskuluturvaa on vahvistettava lakisääteisesti siten, että kaikki urheilutyössä syntyvät vammat ja sairaudet kuuluvat järjestelmän piiriin. Työttömyysturvan osalta urheilijoiden on päästävä ansiosidonnaisen turvan piiriin samalla tavoin kuin muiden työntekijöiden, eikä palkaton tai vähäpalkkainen urheilutoiminta saa estää etuuden saamista. Urheilijoiden lakisääteisestä asemaa tulee kehittää askel kerrallaan yhdenvertaiseksi muiden työntekijäryhmien kanssa, mukaan lukien työturvallisuus- ja työterveyslainsäädännön soveltaminen.

Urheilijoiden sosiaaliturvaa koskevat ongelmat ovat lisäksi osa laajempaa urheiluoikeudellista rakennetta, joka liittyy pelaajasopimukseen, kollektiivisen sopimisen puutteeseen ja työntekijäsuojan hajanaisuuteen. Suomessa Diarra-ratkaisun vaikutukset tarjoavat mahdollisuuden korjata näitä rakenteellisia puutteita.²⁸ Jalkapallossa ei ole työehtosopimusta eikä kollektiivisesti sovittuja vähimmäisehtoja, mikä altistaa pelaajat yksipuolisille sopimusehdoille. Jääkiekossa kollektiivinen sopimusmalli on olemassa, mutta se ei ratkaise kaikkia ongelmia, kuten minimipalkan puuttumista, työaikalainsäädännön noudattamatta jättämistä ja määräaikaisuusien

²⁷ Sosiaali- ja terveysministeriö 2025.

²⁸ Paasonen 2025.

ketjutusta.²⁹ Lisäksi sopimuksen purkamisen ja irtisanomisen välinen oikeudellinen rajanveto on urheilussa edelleen jäsentymätön, ja siirtoikkunajärjestelmä voi estää pelaajan tosiasiallisen työllistymisen sopimuksen päätyttyä. Sosiaaliturvan, vakuutusturvan ja sopimusoikeudellisen aseman puutteet muodostavat näin toisiinsa vahvistavan kokonaisuuden, jota ei voida ratkaista ilman laajempaa urheiluoikeudellista uudelleenarviointia.

Lopulta kyse on siitä, millaisena suomalainen yhteiskunta ymmärtää urheilijan aseman työntekijänä. Kun urheilija tekee työtä, joka täyttää työn tunnusmerkit ja tuottaa yhteiskunnalle merkittävää arvoa, hänen on voitava luottaa siihen, että lakisääteinen turva toteutuu yhdenvertaisesti. Urheilijoiden sosiaaliturvan kehittäminen ei ole erityiskohtelua, vaan perusoikeuksien toteuttamista. Kun järjestelmä tukee urheilijaa johdonmukaisesti ja ennakoitavasti, se vahvistaa koko urheilujärjestelmän kestävyyttä, houkuttelevuutta ja inhimillisyyttä.

²⁹ Ks. esim. KKO 2017:37, KKO 2015:64 ja KKO 2015:65.

LÄHTEET

Anttila, Vesa: Joukkueurheilijan erityinen tapaturmaeläkejärjestelmä. Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan julkaisuja, Urheilu oikeuden sarja. Turku 2011.

Arkko, Simo: ”Jopa Tshekissä ja Slovakiassa maksetaan parempaa palkkaa kuin SM-liigassa – parhaassa peliässä olevat suomalaiskiekkopelaajat karkaavat ulkomaille.” Yle 30.9.2021.

Eduskunta: Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus StVM 7/2009 vp.

Finansdepartementet: Sänkt särskild inkomstskatt för utomlands bosatta, Fi2025/01068, toukokuu 2025.

Hallituksen esitys HE 152/2015 vp eduskunnalle laeiksi urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annetun lain muuttamisesta.

Helsingin Sanomat: ”Timi Lahti: eläke kertyi 211 euroa kuukaudessa.” 30.11.2025.

Hintikka, Matti: Pelaajien ääni: Suomen Jääkiekkopelaajat ry 1973–2023. Suomen Jääkiekkopelaajat ry. Helsinki 2023.

Husa, Jaakko: Johdatus oikeusvertailuun. Helsinki 1998.

If Vahinkovakuutus Oyj: If tarjoaa ammattiuurheilijavakuutuksia jatkossa kaikille urheiluliigoille. Tiedote 13.10.2025.

KKO 2015:64.

KKO 2015:65.

KKO 2017:37.

Lahti, Tero: Ammattiuurheilijan sosiaaliturvaan tähdännyt lainsäädäntö poliittisena prosessina vuosina 1993–2009. Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto, Poliittikan tutkimuksen laitos, valtio-oppi. Tampere 2009.

Muinonen, Tiina: Urheilijan sosiaaliturva eräiden sosiaaliturvaan läheisesti liittyvien perusoikeuksien näkökulmasta tarkasteltuna. Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan julkaisuja, Urheilu oikeuden sarja. Turku 2007.

OECD: Taxing Wages 2025: Finland. OECD Publishing. Paris 2025.

Paasonen, Jyri: Diarra-tuomio ja muutoksen aika: EU-oikeus haastaa jalkapallon sääntelykäytännöt. Teoksessa Urheilu ja oikeus – Vuosikirja 2025. Helsinki 2025.

Pohjola Vakuutus Oy: Ammattiuurheilijaturva. Vakuutusehdot ja tuotokuvaus.

Saatsi, Samu – Porvari, Riku: ”Vailla turvaa.” Yle 1.5.2025.

Skatteverket: Employer contributions. Stockholm 2025. Saatavilla: <https://www.skatteverket.se>.

Sosiaali- ja terveysministeriö: Ammattiuurheilijoiden sosiaaliturvayöryhmän raportti. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2013:41. Helsinki 2013.

Sosiaali- ja terveysministeriö: Hallituksen esityksen valmistelu (STM085:00/2025). VN/26540/2025.

Tapaturmavakuutuskeskus: Työtapaturmien määrä nousi vuonna 2022. Tapaturmavakuutuskeskuksen analyseja 30.3.2023.

Tapaturmavakuutuskeskus: Urheilijavakuutusrekisteriin perustuvat tilastot urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta piirissä olevista urheilijoista vuonna 2024.

Valtioneuvosto: Suomen hallituksen budjettiriihen pöytäkirjamerkinnot 9/2025.

Valtioneuvosto: Vahva ja välittävä Suomi – Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma. Valtioneuvoston julkaisu 2023:58.